SVOBODA · СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

UKRAINIAN DAILY · УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CI. No. 227. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 30, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 30-го ЛИСТОПАДА 1994 Ч. 227. РІК CI

О. МОРОЗ І ЛІВІ КРИТИКУЮТЬ РЕФОРМИ

Київ (Р.Р.). — Тут у четвер, 24-го листопада, голова Верховної Ради Олександер Мороз висловив думку, що приватизація землі за допомогою розподілу не буде корисною. Ця ідея приведе лише до знищення колгоспів, вважає Мороз, тому Верховна Рада знову повернеться до розгляду указу Президента України про земельну реформу, оскільки в ньому „вісім разів порушується конституцію і закони України", особливо там, де йдеться про розподіл, продаж та передачу землі у спадок. Для створення „вартісности землі" О. Мороз пропонує встановити податок на землю та контролю продажу ділянок державою.

Невдоволений Мороз і президентским проєктом закону про владу, який, за його словами, вигідний тільки для „нинішньої виконавчої влади". Мороз також думає, що з кількох принципових положень нової конституції, над якою вже почала працювати, Верховна Рада не дійде до згоди, тому, очевидно, парлямент винесе їх на всенародний референдум.

„Я не хотів би, щоб Верховна Рада ухвалювала нову конституцію. Основний закон треба забезпечити від втручання законодавчих та виконавчих органів влади. Вважаю, що найкращий шлях — ухвалення нової конституції з'їздом представників рад усіх рівнів, який міг би раз на раз збиратися і вносити до неї, при потребі, доповнення і корективи", — сказав О. Мороз.

Київський Міський Комітет КПУ, проаналізувавши вибори до Верховної Ради, констатував, що з'явилося багато розчарованих реформами киян, порівняно в минулими виборами. Комітет КПУ висловився за перехід партії у тверду опозицію до курсу реформ Президента Леоніда Кучми.

УКРАЇНА ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ У МИРОТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Київ (Р. Р.). — Тут у вівторок, 22-го листопада, в Міністерстві Закордонних Справ України відбулася пресова конференція, на якій виступив керівник Управління міжнародних організацій Володимир Хандогій. Він розповів, що представник української делегації на 49-ій сесії Генеральної асамблеї ООН Володимир Єльченко виступив на засіданні Спеціяльної політичної комісії ООН і повідомив, що Україна готова взяти участь у міжнародних миротворчих операціях в зоні грузинсько-абхазького конфлікту та в Нагірному Карабасі, якщо ці операції матимуть мандат ООН та НБСЕ, а також багатонаціональний характер.

За словами В. Хандогія, „участь України може бути різною, наприклад, як спостерігача в регіоні конфлікту". Головними умовами подальшої співпраці України з ООН у миротворчих місіях є ухвалення конвенції про захист миротворчого персоналу ООН та асоційованого з ним персоналу.

Ветерани УПА ввійдуть до Европейської конференції

Київ (Р.Р.). — Тут у середу, 23-го листопада, президент Европейської конференції ветеранів Другої світової війни, депутат Европейського парляменту, генерал французької армії Жан Лякас повідомив, що Европейська конференція ветеранів вирішила прийняти у свою організацію ветеранів Української Повстанської Армії, оскільки „Франція завжди була чутлива до незалежницьких тенденцій у світі".

Ген. Ляказ перебуває в Україні, очолюючи Французьку делеґацію, на запрошення Союзу Офіцерів України. Ген. Ляказ сказав, що після закінчення війни з Гітлером у 1945 році Франція виявила розуміння до боротьби українського народу за незалежність, до боротьби, яку УПА вела ще 10 років по закінченні війни з Німеччиною. Тому Франція надала притулок багатьом воякам УПА, після її розгрому. Якщо український парлямент все ще не визначився з рішенням про визнання УПА, то Европейська конференція на вагалася з цим. „Україна стала десятою серед країн, що входять до Европейської конференції ветеранів Другої світової війни", — сказав ген. Ляказ.

Виходом із складної ситуації щодо ядерної безпеки на випадок агресії, на думку французького генерала, могла б стати відкритість для використання французької ядерної зброї неядерними державами, якщо вони укладуть із Францією відповідні угоди. Генерал Ляказ пояснив, що Франція не приєднуватиметься до спільного меморандуму ЗСА, Росії та Великобританії про гарантування безпеки України, оскільки від часів генерал Шарля де Голля Франція проводить незалежну військову політику і самостійно вирішує питання про участь власних військових сил чи зброї у будь-яких військових конфліктах. Франція укладе з Україною двосторонню угоду. Такі ж угоди треба укласти з іншими европейськими державами, оскільки поєднувати незалежницьку політику в питаннях ядерної зброї з побудовою европейської системи безпеки стає дедалі складніше.

У ФРАНЦІЇ СТВОРЕНО НОВУ ПАРТІЮ

Париж. — Цими днями у французькій столиці засновано нову політичну партію — Рух за Францію. Заініціював її ультраправий політик Філіпп де Віліє, депутат парляменту, який вже висунув свою кандидатуру на президента країни.

Докладної програми цієї нової партії ще не оприлюднено, однак її діяльність охопить три головні напрями: вона домагатиметься зміни теперішньої европейської політики країни, боротиметься з безробіттям і вимагатиме відновлення толерантности і порядности у політичному житті.

Засновник партії, Ф. де Віліє, відомий своїм крайньо негативним наставленням до сучасної французької іміґраційної політики. Щодо зовнішньополітичного курсу, то лідер Руху за Францію вважає, що европейська інтеграція в її теперішній формі позбавляє Францію самостійности і руйнує її економіку. Тому Маахстріхтський договір про створення европейського політичного, економічного і валютно-фінансового союзу треба похоронити, а замість нього підписати новий — про основи об'єднання европейських націй. На думку, Ф.де Віліє, цей договір повинен підкреслювати „повагу до суверенітету".

В ділянці внутрішньої політики Ф. де Віліє трактує іміґрацію як одну з головних бід французького суспільства і вимагає докорінно змінити законодавство щодо неї.

Відомо, що у вересні цього року Ф. де Віліє вийшов з Республіканської партії, яка опинилася в центрі декількох фінансово-політичних скандалів. Нова політична партія дозволить її засновникові дістати підтримку більшої кількости виборців. Крім того, Ф. де Віліє має багато прихильників у правлячій коаліції. Наприклад, міністер внутрішніх справ Франції Шарль Паскуа у спеціяльному посланні на ім'я Ф. де Віліє запевняє, що ідеї нової партії „викликають симпатії більшости виборців", які дотепер голосували за правоцентристську коаліцію.

Установчий з'їзд Руху за Францію, на якому буде вибрано керівні органи партії, відбудеться в кінці січня 1995 року.

Г. Коль зменшить видатки на соціяльні програми

Бонн, Німеччина. — У своїй першій промові в парляменті нового скликання німецький канцлер Гельмут Коль запропонував плян економічних змін на найближчі чотири роки. З пляну випливає, що буде змінено всю систему соціяльного забезпечення в Німеччині, зменшено частину федеральних програм і за рахунок полегшень для дрібних підприємців збільшено кількість місць праці.

Г. Коль підкреслив: останні роки переконливо довели неефективність системи соціяльної допомоги, яка поглинає велику частину державного бюджету. „Біда в тому, що багато німців стали вважати державну підтримку нормою",— сказав Г. Коль. Він запевнив, що незабаром подасть на розгляд парляменту проєкт закону, який заборонить виплачувати соціяльну допомогу тим особам, що відмовляються від запропонованої їм праці.

Г. Коль підкреслив, що проблема створення нових місць затруднення стане головним напрямом діяльности нового німецького уряду. Серед заплянованих заходів є скасування обов'язкового медичного забезпечення за рахунок підприємця. Це дозволить стимулювати власників підприємств, щоб вони розвивали свої виробництва і створювали нові місця праці.

Спостерігачі передбачають, що Г. Коль зустріне сильний опір не тільки з боку опозиції, але також з боку його власної партії. Наприклад, німецькі католицькі і лютеранські провідники вже оприлюднили спільну заяву, спрямовану проти намірів канцлера зменшити суми соціяльних допомог.

Професор катедри українознавства очолює факультет лінґвістики

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Д-р Михайло Флаєр, професор катедри української філології ім. О. Потебні у Гарварді, очолив факультет лінґвістики. Призначення на голову факультету затвердив декан Школи гуманістики Гарвардського університету, проф. Дж. Нолс, враховуючи осяги, д-ра Флаєра в педагогіці та досліджені східньослов'янських мов, специфічно давню українську мову. В факультеті лінґвістики працює сім професорів і навчається двадцять п'ять аспірантів. Це вже вдруге професор української катедри займає керівну посаду на факультеті в Гарвардському університеті. В роках 1983-88 д-р Григорій Грабович, професор катедри української літератури ім. Д. Чижевського, був директором славістичного факультету в цьому університеті.

Д-р Флаєр став професором катедри української філології у Гарварді в 1991 році й рівночасно членом Екзекутивного комітету Українського Наукового Інституту. До того часу він був професором слов'янських мов і літератур у Каліфорнійському університеті в Лос Анджелесі. У Гарварді проф. Флаєр викладає курси з історії української мови й порівняльної лінґвістики східньослов'янських мов. Він теж керує аспірантурою двох студентів української мови у гарвардському факультеті славістики — докторанта Р. Де Льоси, який працює над порівняльною студією книжок XVII століття присвячених св. Миколаєві, що появлялись у різних східньослов'янських традиціях, і докторанта М. Кея, який досліджує мову Пересопницької Євангелії, цінної української пам'ятки XVI століття. Як відомо, президенти України складають присягу на цій рукописній євангелії, яка колись була власністю гетьмана Івана Мазепи. Цього літа проф. Флаєр викладав курс мовознавства в Гарвардській Літній Школі Українознавства п.з. „Українська мова в історичній перспективі".

(Закінчення на стор. 3)

ВРАЖЕННЯ З ПОЇЗДКИ ДО ЛЬВОВА

Нюарк, Н. Дж.— Товариство Українських Інженерів Америки, Відділ в Ню Джерзі, влаштовує зустріч з делеґацією, яка їздила до Львова на відзначення 150-річчя Львівського Політехнічного Інституту. Члени делеґації поділяться враженнями про сьогоднішню ситуацію в Україні. Зустріч відбудеться у суботу, 3-го грудня, о год. 7-ій вечора в залі церкви св. Івана Хрестителя, Сенфорд аве. в Нюарку, Н. Дж. Доповідатимуть голова ТУІА інж. Г. Кузьма та інші члени делеґації. Після зустрічі відбудуться короткі сходини Управи Відділу.

СВ. МИКОЛАЙ У БРИДЖПОРТІ, КОНН.

Бриджпорт, Конн.— 59-ий відділ УНСоюзу влаштовує зустріч із св. Миколаєм, яка відбудеться у неділю, 11-го грудня, о год. 12-ій полудня в залі української церкви, Барнам і Нобел вул. За інформаціями слід звертатися до Тараса Сливінського (203) 375-6995.

ТУРНЕ ГРУПИ „МОЛОДІ ГАЛИЧАНИ" ПО ЗСА

Сиракюзи, Н. Й. — Звідси 1-го грудня починає турне по ЗСА група „Молоді галичани"; виступ її відбудеться в УНДомі, початок о год. 7-ій вечора. Наступні концерти проходитимуть у таких містах: Ютика, Н. Й., Джонсон Ситі, Н. Й., Клівленд, Огайо, Дітройт, Миш., Янґставн, Огайо, Гемпстед, Н. Й., Трентон, Н. Дж., Вашінґтон, Д. К., Філядельфія, С. Бавнд Брук, Н. Дж., Рочестер, Н. Й., Бостон, Масс.та Спрінґ Веллі, Н.Й. Інформації щодо дат, часу та місць проведення концертів поміщені у „Свободі", ч. 226 з 29-го листопада ц.р.

БАЛЬ ІНЖЕНЕРІВ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Місцевий відділ Товариства Українських Інженерів Америки влаштовує баль інженерів з презентацією дебютанток, який відбудеться 4-го лютого 1995 р. у Великій залі готелю Atop the Bellevue, вулиці Брод і Волнат. Гратиме оркестра „Темпо". Зголошеня дебютанток до 10-го грудня 1994 р. приймає Стефанія Зиблікевич, 11 Old Colony Lane, Mariton, N. J. 08053, тел. (609) 983-0621. За іншими інформаціями слід звертатися до інж. Методія Борецького, 8302 MacArthur Road, Wyndmoor, Pa. 19038, тел. (215) 233-4528.

В Цюріху відбулися Українські Дні

Цюріх, Швайцарія. — Тут в часі вересня і жовтня відбулося ряд культурних українських програм, у більшості німецькою мовою, з нагоди місячної виставки фотокартин Віктора Марущенка п. з. „Вікно в Україну". Виставка, яку святочно відкрив Олександер Сліпченко, амбасадор України в Швайцарії, 22-го вересня дістала дуже добрий відгук в швайцарській пресі та її побачило багато відвідувачів. На виставку підготовлено каталог, обкладинка якого була в українських національних кольорах, а в змісті коротке з'ясування історії українських змагань аж до проголошення незалежности у 1991 році. Рівночасно знаходимо, в каталозі писаному німецькою мовою, короткі дані про фотографа, з яких довідуємося, що після закінчення технічних студій він став фотокореспондентом московського журналу „Советская Культура". Саме як фотокореспондент цієї газети він 8-го травня 1986 року був висланий до Чорнобиля, щоб своїми світлинами доказати, що мешканцям нічого не сталося. Його світлини однак показали саме трагедію українського населення. Тепер В. Марущенко працює для української і чужинецької преси, створив приватне пресове агентство Укрпресс і свої фотокартини виставляв вже не лише в Україні, але і в Росії, Канаді, Франції, Німеччині і Швайцарії.

Після відкриття виставки, в якій музичну програму виповнили відома співачка Ніна Матвієнко і бандурист Роман Гриньків з Києва, відбулися в Цюріху доповіді д-р Анни-Галі Горбач про Чорнобиль і сучасну українську літературу, проф. Богдана Осадчука про сьогоднішну Україну, концерт Ніни Матвієнко і Романа Гринкова, а відтак окремий концерт на органах Володимира Кочуби з Києва. Крім концертів відбувся вечір п. з. „Україна у дзеркалі літератури", на якому Ґерт Вестфаль читав твори українських авторів у німецьких перекладах, а три вечорі при кінці жовтня швайцарський ляльковий театр показував український вертеп. Рівночасно можна було в одному із кінових студій Цюріху оглядати українські фільми Довженка, Сергія Параджанова і Кіри Миратової.

Л. Кучма відвідав ООН і промовляв в Генеральній асамблеї

Ню Йорк (О. Кузьмович). — У понеділок, 21-го листопада, Президент Леонід Кучма перед відлетом до столиці ЗСА у ранніх годинах прибув до ООН, де після коротких оглядин приміщень, в товаристві шефа протоколу Генеральної асамблеї ООН забрав призначене йому місце перед зібраними членами 49-ої Сесії Генеральної асамблеї та численними гостями, в тому дружини Президента, Людмила, та членами його Уряду і іншими представниками України.

Голова Генеральної асамблеї ООН, А. Ессі, міністер закордонних справ Кот д'Івуару, представив присутнім Президента України і дав йому слово. Президент виголосив своє слово українською мовою, а як це водиться в ООН, присутні мали можливість слухати синхронізованого перекладу у шістьох офіційних мовах ООН.

Перезидент Л. Кучма промовляє на 49-ій Сесії Генеральної асамблеї ООН,
(фото: ред. Р. Воронович)

У своїй вичерпній промові, Президент Л. Кучма зачав її від ствереження важливости установчих цілей держав-членів ООН і їх збагачування новими спільними завданнями, відповідно до змін історичної ситуації. Серед тих завдань є забезпечення тривалого миру і політичної стабільности. Ці два фактори є рівнозначними для місії ООН. Виділення ресурсів на розвиток і підтримання миру є профілактичним заходом тому, що стара правда говорить, що дешевше запобігти хворобі, ніж займатися її лікуванням. Саме тому треба докласти більше зусиль для підвищення ефективности превентивної дипломатії ООН. Не зменшуючи зусиль генерального секретаря Бутроса Бутроса-Галі і діяльности Ради безпеки, Л. Кучма закликав до більше інтенсивного застосування методи превентивної дипломатії і підтримує створення постійного інституту міжнародних посередників. Дальше Л. Кучма підкреслив ролю України у миротворчій діяльності і заявив дальшу готовість включатися в нові форми діяльности для запобігання конфліктів. Тут він уважає важливим є процес контролі над озброєнням і роззброєнням, та підкреслив, що Україна є першою у світі, що повністю добровільно відмовилася від ядерної зброї і сумлінно виконує міжнародні зобов'язання у тому напрямі. Але міжнародне товариство вимагало від України стати безядерною державою, або вибрати шлях перебрання успадкованої ядерної зброї, як надійного засобу стримування. Тут однак виник ряд питань для України за чий кошт і хто буде нищити ядерну зброю, як компенсувати її втрату і як забезпечити життя тисячів військовиків та їх родини. Коли історичним фактом Верховна Рада України приєдналася, не зважаючи на всі труднощі, до договору про нерозповсюдження ядерної зброї, вона підтвердила, що є від-

(Закінчення на стор. 4)

ГОСТИНА СВ. МИКОЛАЯ

Іст Ганновер, Н. Дж.— Школа українознавства ім. Л. Українки при УККА, повіт Морріс, влаштовує тут гостину св. Миколая, яка відбудеться у неділю, 4-го грудня, в Готелі Рамада, дорога ч.10. Початок о год. 2-ій по полудні. У програмі — виступи учнів школи, роздача дарунків, частування кавою і солодким. „Небесна канцелярія" буде відкрита від год. 1-ої до 2-ої по полудні.

В АМЕРИЦІ

ВАШІНҐТОНСЬКІ КОРЕСПОНЕНТИ газети „Ню Йорк Пост" Дебора Орін і Мерилін Равбер висловлюють припущення, що в скорому часі у Білому Домі відбудуться зміни у персоналі. У значній мірі їх причиною є поразка демократів у недавніх проміжкових виборах. Між іншим, тепер йдеться про відхід Майка Еспі з посту секретаря департаменту сільського господарства, Ді Ді Маєрс — з посту пресового секретаря Президента, а в останні дні ширяться також чутки про можливу резиґнацію секретаря департаменту фінансів Ллойда Бентсена. Це трактується як болюча втрата для Адміністрації, оскільки Л. Бентсен користується незмінним авторитетом у Конгресі.

МІСЬКА РАДА НЮ ЙОРКУ відкинула запропоновані посадником Рудолфом Джуліяні обмеження в міському бюджеті і схвалила власний плян, за який проголосували 43 члени, проти — 5. Серед тих, що підтримали новий плян, був республіканець зі Статен Айленду Віто Фіоселла. Деякі спостерігачі, коментуючи той факт, що республіканець приєднався до демократичної більшости в раді міста, означає, що Р. Джуліяні більше не може розраховувати на підтримку однопартійців. Як відомо, під час проміжкових виборів республіканець Джуліяні не тільки сам голосував, але й інших агітував за демократа Маріо Квомо, а не за республіканця Джорджа Патакі, який все одно переміг.

ФЕДЕРАЛЬНА апеляційна судова комісія, яка призначає незалежних прокураторів, не дозволила консервативній газеті „Волл Стріт Джорнал" ознайомитися зі секретним звітом незалежного прокуратора Роберта Фіска, який розстежував обставини „вайтвотерґейту". Більше того, та сама комісія заборонила газеті оприлюднювати подробиці рішення про відмову, а це вже має присмак недемократичного розуміння суспільної функції вільної американської преси.

ПРЕЗИДЕНТ БИЛЛ КЛІНТОН, скориставши зі свого права на помилування, наказав випустити з тюрми фермера-банкрута, 70-річного Ернеста Крікаву з Небраски. Той, вже ставши банкрутом, приховав, що продав поросят на суму 35,000 дол. Рішення Президента допомогло колишньому фармерові відсвяткувати День Подяки вдома, хоч, коли бути точним у словах, свого дому він вже не має, оскільки банк, якому Е. Крікава заборгував 240,000 дол. відсудив його [illegible] усім майном, крім згаданих поросят.

У СВІТІ

МІНІСТРИ ВНУТРІШНІХ справ 164 країн — членів НАТО, керівники Европейського союзу, НАТО, Інтерполю та інших міжнародних організацій вирішили на недавній неапольській конференції з питань організованої злочинности, крім інших заходів, створити в Італії міжнародну школу для підготови високопрофесійних слідчих у ділянці боротьби з мафією. На конференції підкреслено, що міжнародні злочинці тепер діють як величезний транснаціональний концерн, грошовий обіг якого складає 750 біл. дол. річно. Як засвідчують експерти, американська мафія, котра поділена на 25 клянів, налічує у своїх рядах понад 3,000 членів. Таємний синдикат ґанґстерів в Італії складається з декількох десятків тисяч мафіозників. Колюмбійські наркокартелі об'єднують 25,000 злочинців. Китайська мафія, „тріяда", нараховує 60,000 членів. У Росії діє від двох до 5,000 злочинних груп.

КОМЕНТУЮЧИ ПОЇЗДКУ російського прем'єр-міністра Віктора Черномирдіна в країни Перської затоки, радіо Теграну стверджує, що тепер „відбувається зовнішньополітична переорієнтація Росії", у висліді якої вона „проводитиме політику, що відповідатиме її власним, а не американським інтересам". Найбільші іранські газети вмістили на перших сторінках запевнення прем'єра В. Черномирдіна в тому, що Росія „повністю виконає своє зобов'язання перед Іраном у сфері військово-технічного співробітництва".

ІЗРАЇЛЬСЬКА ГАЗЕТА „Джерузалем Ріпорт" повідомляє про умови, виконання яких може привести до виведення ізраїльських військ з південного Ливану протягом шести місяців після підписання ізраїльсько-ливанського мирного договору. Пропозиції ізраїльської сторони включають шість точок. Найбільш трудною з них газета вважає умову, згідно з якою ливанське командування мусить роззброїти військові формації проіранської шиїтської організації Гезбола.

ПІСЛЯ ТОГО, як Европейська комісія рекомендувала Раді Европи провести переговори про партнерство і співробітництво з Молдовою, ця колишня совєтська республіка дістане значну харчову допомогу від Европейського союзу. Подібну допомогу вже одержують Грузія, Вірменія, Азербайджан, Киргизія і Таджикістан.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Гості з України

До Америки, зокрема до Ню Йорку, приїздять численні гості з України. Найбільше, мабуть, таких, які мають тут свояків або приятелів і дістають від них запрошення та мають куди заїхати. Приїздять письменники, мистці з різними зацікавленнями і різними цілями. І всіх щиро вітаємо, стрічаємося з ними й обмінюємось останніми новинами. Багато їх відвідують редакцію „Свободи", дають нам нагоду переводити з ними інтерв'ю. Коли ж приїздить якийсь член державної верхівки, не кажучи вже про Президента, члена Кабінету Міністрів чи іншого достойника, — їх завжди приймається так, щоб вони знали, що заморська українська громада тісно пов'язана з материком думками і почуваннями.

Але є одна категорія гостей з України, приїзд яких породжує здивування. Це — члени Верховної Ради, які приїздять під час її сесії. Ми, люди европейського чи американського Заходу, привикли вже до тутешніх норм західної демократії, знаємо, що коли парлямент переводить свої наради, то його членам не вільно виїздити за кордон. І ті законодавці пильнуються не робити цього і не абсентуватися в нарадах парляменту, бо виборці не люблять цього, і таких несовісних парляментаристів більше не вибирають. В Україні, на превеликий жаль, все ще затерлі лінії поділу — що „вільно" і чого „не вільно", і наших тамтешніх земляків це не дивує. Є там диковинна виборча система, що вибири до Верховної Ради тривають буквально місяцями і по нинішній день нема у Верховній Раді всіх 450 її членів. Але наради переводяться, бо ніби є кворум. Читали ми і навіть бачили епізоди на телевізії, як інколи бурхливо відбуваються ті наради, як ось, наприклад, коли комуністи вперто домагаються скасування заборони їхньої діяльности. Коли б таке сталося, вони домагались би звороту їм їхніх колишніх маєтків, коли ще Компартія і держава були одне, і вони домагались би переходу економіки на систему державної контролі над усією продукцією і її розподілом, що рівнялось би поворотові до часів від Леніна до Горбачова. Розуміє це голова Верховної Ради, хоч він є головою Соціялістичної Партії — перезваної так з комуністичної, і розуміють члени демократичних партій і не допускають до такого скандалу. Але кожний один голос там, у Верховній Раді, важливий і потрібний. Чи не розуміють цього депутати, політична сметанка України, які під час таких гарячих нарад роз'їздять в Америці, відвідуючи міста з найбільшим скупченням українців?

Це дуже прикро писати, і ми нікого не хочемо ображати, ставлячись з пошаною до титулу „депутат Верховної Ради", але силує нас висловити ці завваги сумна дійсність.

Чуємо часто вислів „наша констутуція". Яка це „наша", коли вона кориниться ще в часах УССР. Нема ще нової демократичної конституції з ясним розподілом обов'язків і компетенцій Президента, Верховної Ради, незалежного Суду і Конституційного Трибуналу, про який вже згадувалося на Верховній Раді та якого також нема, бо, повторюємо, нема того основного закону, яким є конституція. Чи не добре було б, щоби у частині конституції, присвяченій Верховній Раді, додати точку, що „під час сесій Верховної Ради існує обов'язок усіх її членів-депутатів брати в нарадах активну участь і абсентуватися тільки у випадку важкої недуги, та особливо не вільно депутатам під час сесій виїздити за кордон". Це вийшло б тільки на добро укаїнської держави і на поглиблення розуміння, що таке справжня демократія і демократична свобода, а не сваволя. Бо бути депутатом до Верховної Ради — це не тільки висока честь, якою треба дорожити, але й священний обов'язок, про який не вільно ніколи забувати.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Ярослав Гайвас

МОСКВА ЖИВЕ СВОЇМ ЖИТТЯМ

II

А йдеться про не абияку справу. Від битви під Віднем 1682 року, яку Туреччина програла, почався її відступ з Европи, який тривав аж до упадку Османської імперії 1918 року. А тепер постанням ісламської держави Боснії—Герцеговини мав би початися поворот Туреччини, як опікунки Боснії—Герцеговини, до Европи. ЗСА це задовольняє, бо йдеться про їхніх союзників, які підтримували ЗСА у різних війнах, починаючи Кореєю, В'єтнамом, а тепер війною з Іраком, в якій Туреччина відіграла важливу ролю. А в новій ситуації після упадку СССР Туреччина відіграє велику ролю серед ісламських народів Кавказу, а ще більшу — серед ісламських народів Середньої Азії. Очевидно в такій ситуації тим більше ЗСА мусять дбати про потреби свого союзника. В додатку до того на Каспії і довкруги нього відкрито великі копалини нафти, де ЗСА та їхні союзники вже поставили свою ногу і не заноситься на те, щоб вони збиралися уступити звідтіля. Отже для Козирєва — нові турботи.

Ціль міністра Козирєва велика, а нею є відновлення „антанти кордіяль", яка вже не раз характеризувала відносини між Росією і Парижем, але починає він з малого. Його намаганням є оживити створену уже понад два роки тому французько-російську раду для господарсько-фінансової співпраці. Нарешті знетерпеливлена Москва призначила на пост свого уповноваженого в цій раді одного з найвидатніших під кожним оглядом державного діяча — Олега Сосновця і сподіється, що рада ця оживе і почне широку діяльність. Міністер Козирєв має бути головною персоною при цьому процесі.

Ясно, що головне спрямування всіх цих заходів — проти Вашінґтону, а головним інструментом є балканський вузол, в чому останньо виникли чималі розходження між Вашінґтоном з одного боку, і Лондоном та Парижем з другого. Чи ці дві столиці підуть з Москвою проти Вашінґтону, можна сумніватися. Здає собі з цього справу Москва і несподівано взялася до гострішого засобу. Можна сказати, в політиці традиційного, а зокрема часто вживаного в політиці Москви, військового засобу. Кажуть, що без збройної сили політика країни беззуба, отже Москва пригадує, що вона ті зуби має. А щодо її готовости ті зуби вжити, в тому сумніву немає.

В Москві, в міністерстві оборони, відбулася велика конференція військових командирів, у якій взяв участь президент Борис Єльцин, який з'ясував світове політичне становище і накреслив рамки російської політики. Конференція не була тайною, але на деякі її частини журналістів не допустили. Президент Б. Єльцин наголосив спеціяльно і розпрацював ролю збройних сил, як інструменту у ґльобальній політиці Росії в нових міжнародних умовах. В тій конференції, на відміну від інших таких конференцій, узяли участь не лише генерали та адмірали, але й полковники, морські капітани та інші фронтові оперативники, на плечах яких спочивають найважчі завдання командирів перших бойових ліній. Вслід за тим на російській телевізії появилися світлини не надутих генералів, але стрункиx жилавих полковників, які, очевидно, мали пригадати світові, а в першу чергу Вашінґтонові, що в Росії не перевелися „доблесні командири" на випадок, коли, як каже російська пісня, „Якщо завтра війна, якщо завтра в похід, будь сьогодні до бою готов". Однак при цьому треба пригадати, що не тільки президент Єльцин хотів продемонструвати готовість сучасних „соколів" (ще так недавно їх оспівували як „сталінських соколів"), але піднести мораль своїх військових командирів, про яких російські газети в Москві розписують чудеса, про їхні купецькі здібності в розпродажі різних родів зброї всім, що мають „зелені" чи інші подібні німецькі, англійські „інструменти", тобто валюту. На кінець, як виявилося, президент у своєму виступі чимало місця, здебільшого посередньо, присвятив обороні міністра оборони Російської Федерації генерала Павла Ґрачова. Генерал, коли зайшла потреба, рішуче обороняв президента і без його інтервенції 3-4 жовтня 1993 року події в Москві покотилися б зовсім інакше, як це сталося. А серед російських генералів, які не грішать браком рішучости, нелегко було б знайти такого, щоб вислав танки, гармати та міномети на парлямент. А генерал Ґрачов це зробив і президент Єльцин не може цього забути.

Президент Єльцин почав свій виступ з того, що хоч є великі зміни на краще на міжнародній арені, то це зовсім не означає, що питання воєнної загрози зійшло з порядку денного. І тому, сказав він, геополітичні і стратегічні інтереси Росії вимагають від її керівництва виявити більше уваги, щоб могти протиставитися будьякій воєнній небезпеці. Він назвав, мабуть, зовсім безпідставно, що „перемога консервативних сил в американських виборах викликає потребу очікувати загострення з боку ЗСА у питаннях зовнішньої політики і воєнних проблем". Як бачимо, президент Єльцин не відбіг далеко від політичних оцінок попередньої доби. Москва ще не зуміла засвоїти собі того факту, що американське суспільство, американські політичні сили, а тим більше американський Уряд, демократичний він чи республіканський, не хоче війни, не вважає її політичним інструментом, намагається робити все можливе, щоб уникнути її.

Після того перейшов він до оцінки результатів минулої доби в організації оборони Російської Федерації і заявив, що її збройні сили вив'язалися добре зі своїх завдань. За той час збройні сили зменшено на 385,000 і на 1-го січня 1995 вони матимуть 1,917,400 вояків. Зате правління зробило усе можливе, щоб зі свого боку задоволити всі потреби тієї майже двомільйонової збройної сили. Головним завданням буде підтримувати боєздатність військ у всіх можливих ситуаціях. Він сказав дослівно: „Головні зусилля сконцентрувати на удосконалювання бойової підготови збройних сил і правдоподібности вжиття їх в льокальних конфліктах". Цим Єльцин підкреслив готовість Москви інтервеніювати у внутрішніх справах держав колишнього СССР збройно. А це не обіцює нічого доброго.

Москва не змінилася, живе тими самими ідеями, як колись, і готовиться ті свої віджилі ідеї захищати збройною силою. Москва живе своїм життям, яке вона створила десятками і сотнями років і не переходить на нинішні методи й засоби мирного розв'язання найскладніших проблем, але готовиться вжити силу. Тож народам і державам колишнього Совєтського Союзу не можна цього забувати і бути готовим, коли б настало найгірше, на що Москва готується, про що так виразно сказав президент Єльцин.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Галина Колесса

Не втихає музика...

Центр Української Культури в Гантері (ЦУК) відомий не лише українцям в діяспорі. Розголос про мистецький фестиваль з осідком у цьому центрі поширився далеко поза межі північноамериканської української громади—його концерти і вечори приваблюють увагу й американської публіки; із зацікавленням про ЦУК говорять також в Україні. І не дивно—адже Центр Української Культури—це єдина культурна установа, яка пропаґує українське мистецтво на території ЗСА у формі літнього музичного фестивалю. Головний осідок Центру—це „Гражда"—дерев'яний будинок в гуцульському стилі, частина комплексу місцевої української католицької церкви; у цієї церкви ЦУК віднаймає приміщення. Заля, що містить 135 місць, славиться своєю акустикою, особливо сприятливою для камерної музики. Чаруюча атмосфера приміщення зумовлена не тільки наслідуванням автентичного стилю, присутністю виставки творів мистецтва, але навіть запахом дерева, що викликає у нас асоціяцію із старими гуцульськими спорудами. І все це— на тлі мальовничих гірських околиць, що нагадують українські Карпати.

Існує центр завдяки субсидіям від Нюйоркської ради мистців. Мистецький керівник ЦУК, д-р Ігор Соневицький, обрав своєю місією всестороннє поширення української клясичної музики. При складенні програм концертів фестивалю першенство віддається шедеврам невідомих (зокрема українських) композиторів та невідомим творам видатних майстрів, при чому присутність у програмі кожного концерту українського твору є обов'язковою умовою. Тим самим, у свою чергу, до репертуару виконавців вносяться усе нові й нові українські композиції—наприклад, завдяки піяністові Томі Гринькову „відродилися" деякі твори Косенка, Барвінського й Нижанківського, прикрасивши до того ж репертуар піяніста. Цікавим є факт, що для першого виконання в ЦУК прислали свої твори М. Скорик, Є. Станкович, І.Ляшенко, Б. Фільц, Л. Дичко; деякі з цих творів присвячені Центрові.

До участи у фестивалі д-р Соневицький запрошує переважно українських виконавців, багатьох з яких він спроваджує з України. Важко перечислити усіх учасників фестивальних концертів, вистачить назвати такі імена, як Олександер Слободяник, Мирослав Скорик, Микола Сук, Олег Криса, Квартет ім. Леонтовича та інші. Доброчинними виступами допомагають центрові також місцеві виконавці українського походження—наприклад, закоханий у навколишню природу соліст Метрополітальної опери Павло Плішка залюбки давав бенефіти на ЦУК. Допомагають також й організатори інших імпрез, влаштовуючи покази народних строїв, літературні вечори, та не побираючи за це оплати. Попри культурно-мистецькі імпрези, у „Гражді" проходять курси народного мистецтва—гри на бандурі, виготовлення герданів, писанок, і т. д.

Підраховано, що фестивальні концерти та вечори приваблюють понад 40 відс. американської публіки неукраїнського походження, між тим—критиків з преси та радіо. „Ми вже пройшли першу стадію розвитку центру,—говорить д-р І. Соневицький,—поставили стійкі основи нашої установи, себто виробили собі репутацію високопрофесійного осідку клясичної музики.—Щоб перейти на вищу стадію, потрібні матеріяльні фонди на більшу рекляму, що дало б нам сильний 'поштовх' уперед. Усі матеріяльні вклади в нашу організацію є звільнені від податку, тому варто б українським організаціям, закладам та окремим меценатам зважити можливості матеріяльного підсилення ЦУК. Адже це—установа не просто місцевого характеру—вона являє собою цінність для слухачів цілої діяспори, які приїжджають до нас на концерти."

У зв'язку з цим д-р Соневицький з вдячністю згадує підтримку ЦУК Українським Народним Союзом, Українською Федеральною

(Закінчення на стор. 3)

Світлана Кузьменко

ВИДАННЯ ЗІ СПАДЩИНИ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ

Ярослав Семотюк, „Українські військові відзнаки", Наукове т-во ім. Шевченка, Торонто, 1991. Одночасно вийшли україномовне та англомовне видання.

Автор починає свою передмову до книжки словами: „Випускаючи в світ це видання, маю на меті познайомити українського читача, а передусім нашу молодь, з українськими військовими традиціями, пов'язаними з боротьбою за вільну Україну... Подано тут, з короткими описами, по можливості в хронологічному порядку, всі відомі українські ордени, хрести, медалі, а також ветеранські гаптовані емблеми та відзнаки — нагрудні, нараменні та до шапок..."

Далі автор подає коротку історію українських відзнак, символіку кольорів, як і коли слід носити хрести й медалі.

У книжці поміщено 67 кольорових ілюстрацій військових відзнак справжнього розміру, з коротким їх описом, починаючи від Ордену (лицарів) Залізного Хреста Армії УНР до емблеми колишніх вояків-українців у Великій Британії.

Це перше цього роду видання, в якому зібрані всі відомі на час видання книжки українські військові відзнаки.

Дотепер книжку „Українські військові відзнаки" відзначило багато авторитетних у галузі медалістики інституцій та осіб у майже всій діяспорній пресі. Не оминула своєю увагою цього видання і преса України, серед якої газета „Літературна Україна", „За Вільну Україну", „Західній Кур'єр", „Голос України", „Голос Покуття", „Галичина", журнал „Україна" й інші.

У газеті „За Вільну Україну" з 23-го серпня 1991 року заступник головного редактора Павло Чемерис пише: „Повна збірка відзнак, мистецьке їх відтворення поліграфічними засобами, дають можливість оцінити нашу військову геральдику в духовно-естетичному відношенні..."

Андрій Гречило, голова Українського Геральдичного Т-ва в Україні, в офіційному листі від Міської Ради Народних Депутатів Львова 25-го жовтня 1991 року зазначає: „...Такі праці необхідні зараз в Україні".

Відгуки на книжку надійшли від Головного Архівного Управління при Кабінеті Міністрів України, Львівської Наукової Бібліотеки ім. В. Стефаника при Академії Наук України, Історико-Просвітницького Товариства „Меморіял" й ін.

На третій науковій геральдичній конференції в Україні 1993 року кандидат історичних наук, старший співробітник Академії Наук України Віктор Бузало покликався на книжку Я. Семотюка „Українські військові відзнаки", як на джерело матеріялів українських військових відзнак. Професор Віктор Бузало ствердив: „...Ваша книжка стала наче наріжний камінь при підготовці відповідних документів до Верховної Ради України... Зроблене Вами — це надзвичайно важлива й необхідна праця, бо дає широку уяву про хід розбудови українських збройних сил..."

Відгуки на англомовне видання появилися в англомовній пресі: в газеті „Торонто Стар"; поважному виданні для філателістів „Orders and Medals Research Society", Лондон, Англія; „Books for Military Historians and Collectors", ЗСА; „Canadian War Museum", Оттава; „Orders and Medals Society of America"; „Orders and Medals Research Society", Англія й ін.

Надійшли відгуки від багатьох колекціонерів-дослідників української медалістики, які зазначали, що „Українські військові відзнаки" — дуже цінне доповнення до їхніх колекцій.

Союз Українських Філателістів і Нумізматів нагородив автора книжки грамотою. На англомовне видання книжки приходили замовлення з цілого світу — із Швеції, Італії, Франції, Англії, Америки, Савдійської Арабії й інших країн.

У Канаді Я. Семотюк видав це коштовне видання на свій власний кошт. В Україні, з власної ініціятиви і на свій власний кошт, його вже перевидано три рази: В-во „Такі Справи", Київ, 1991 року та два видання — В-во „Вільна Україна", Львів, 1993 року, тиражем 10,000 кожного видання.

Книжка „Українські військові відзнаки" може бути цінним додатком до кожної бібліотеки, а також чудовим подарунком, зокрема для наших молодих людей.

Книжку можна замовити в автора, висилаючи замовлення на адресу: Ukrainian Medals, 55 Van Dusen Bevd., Toronto, Ont. M8Z 3E8, Canada. Ціна книжки (україномовне чи англомовне видання) — 15 дол.

Наталія Кібець

КІО КУ МІЦУ!

(Цілком таємно, в разі небезпеки спалити)

II

Перша Світова війна 1914—1918 років дуже вплинула на подальшу долю Ричарда Зорґе. Війна для нього закінчилася тим, що він повернувся додому на милицях. Самої зненависти до війни було досить, щоб вивітрились його патріотичні настрої, твердить він. Зорґе вступив до Берлінського університету, де познайомився з так званою провідною молоддю зі зовсім іншими поглядами на світову ситуацію. В цей час у Росії відбулася Жовтнева революція. Мати Ричарда Зорґе Ніна Семенівна, дочка київського залізничника, яка проживала ввесь час в Гамбурзі, радісно сприйняла цю звістку. В цей час вона, хоч вже літня жінка, мріяла поглянути ще раз на рідні місця. Своїми спогадами привернула вона серце сина до країни, в якій будується нове життя. Свою сповідь Зорґе закінчив так: „...Головна моя мета полягала в тому, щоб захистити соціялістичну державу, щоб охоронити СССР, відводячи від нього всілякі політичні махінації, а також відвести загрозу воєнного нападу. Совєтський Союз не має наміру мати політичні конфлікти або воєнні сутички з іншими країнами. Немає у нього також наміру здійснювати агресію проти Японії. Тому і я, і моя група приїхали до Японії зовсім не як вороги Японії. Своєю діяльністю ми повинні були відвести можливість війни між Японією і СССР. І я, перебуваючи в Японії, присвятив своє життя розвідувальній діяльності від самого початку до кінця. Джерелом інформацій було для мене німецьке посольство в Токіо. Інформація передавалася добровільно. Я не зловживав ніякими діями..."

Вислід Другої світової війни — також капітуляція Японії. Відвага „найвидатнішого розвідника XX століття", — як називали Ричарда Зорґе на Заході, — коштувала йому життя. Але він розкривав таємниці, начебто запобігаючи війні, якщо йому вірити. Він і його група гостро ненавиділа війну. Іноземець Ричард Зорґе проник в осередця таємниць Країни Сходу Сонця.

Ричард Зорґе був страчений 7-го листопада 1944 року, о 10-ій годині 36 хвилин 16 секунд ранку в той час, коли у його улюбленій Москві на шість годин раніше на передсвітанкових вулицях совєтської столиці готувалися до Жовтневої паради. Тіло страченого Ричарда Зорґе закопали на кладовищі Дзасіґатані — кладовище для трупів, що їх ніхто не зголосився забрати.

Чи подбала совєтська держава про утривалення пам'яті того, хто так віддано віддав себе зі своєю групою їй? В дійсності ж совєти були гіршими за тих, проти кого діяв шпигун Зорґе. Не тільки Зорґе, але й альянти, що так ревно допомагали Совєтському Союзові в Другій світовій війні перемогти німецький націоналізм, не здавали собі, здається, справи, що допомагають на одній шостій частині земної кулі пануванню червоного „нацизму", який гірший за німецький і його імперськими зазіханнями і жадніший на людську кров, і довготриваліший, бо існував понад 70 кривавих років, а нацизм — тільки ледве понад десять! Іван Перепадченко (Торонто, „Нові Дні", ч. 526, грудень 1993) подає, що в колишньому СССР була випущена поштова марка Ричарда Зорґе великим тиражем, а японці зробили коштовний конофільм про життя і шпигунство в Японії під час війни цього висококваліфікованого шпигуна.

Проте місце поховання Зорґе зосталося б у забутті, якби не його господиня, що не лише доглядала приміщення, варила для Зорґе і дбала про нього, але вона навіть у дечому допомагала йому. Чотири роки Ісії Ханако шукала місце поховання Зорґе. Шукала одна, без будь-чиєї допомоги, навпаки – була оточена атмосферою ворожнечі і підозри. Американська військова влада заарештувала її, запідозрюючи, що вона не японка, а прогресивно (читай, по-комуністичному) настроєна американка Смедлі, — Агнеса Смедлі.

Усе це пережила і стерпіла Ісії Ханако. Їй нарешті пощастило розшукати могилу Ричарда Зорґе. Його тлінні останки піддали кремації і серед попелу виявили зливочок золота від зубних коронок, поставлених Ричарду після того, як він зазнав аварії на мотоциклі, поспішаючи до зв'язкового з важливими відомостями для Москви. На пам'ять про дорогу їй людину Ісії Ханако замовила з цього золота обручку і наділа собі на палець. Так „повінчалась" вона з Ричардом Зорґе, який пішов із життя багато років перед тим, але Ханако засвідчила цим вчинком безмежну жіночу відданість, вірність і глибоке почуття любови.

Цілий рік зберігала Ісії урну з дорогим їй прахом, поки не зібрала зрошей, щоб купити місце на кладовищі Тама для перепоховання. Сама замовила надгробний пам'ятник, сама склала напис на сірому гранітному камені. Цей надгробний пам'ятник стоїть серед могил на кладовищі Тама, оточений високими соснами і велетенськими криптомеріями. На гранітній плиті японською катаканою і латинськими літерами вирізьблено, між іншим, що Ричард Зорґе, „герой, який віддав життя у боротьбі проти війни, за мир у всьому світі"...

Юрій Корольков у книзі „Кіо ку міцу!" на підставі джерел розповідає про небезпечну і відповідальну роботу розвідників групи „Рамзай" на чолі з Ричардом Зорґе. В центрі його твору — японська агресія на Далекому Сході, починаючи з двадцятих років XX століття і до кінця Другої світової війни, яку автор переплітає з аналізом політичного життя Японії тих часів на тлі складних міжнародних відносин.

Книжка на 658 сторінок вийшла великим тиражем у видавництві художньої літератури „Дніпро" у Києві в 1994 році.

Зустріч Я. Кендзьора з громадянством Парми

Заходами Комітету Суспільної Опіки при УЗО Великого Клівленду відбулася 27-го жовтня 1994 р., о год. 7 вечора, в залі ім. Митрополита Шептицького в Пармі зустріч депутата парляменту України Ярослава Кендзьора з громадянством.

Офіційно імпрезу відкрила Анна Завадівська і привітала гостя та численно присутніх слухачів. Опісля коротким словом накреслила життєву сильветку доповідача. Ярослав Кендзьор походить зі села Солонка, біля Львова. В 1963 році поступив у Львівський Державний Університет, на факультет журналістики, але вже в 1965 році, разом з іншими національно свідомими студентами був виключений з університету.

В 1971 році разом з Вячеславом Чорноволом видавав журнал „Український Вісник". В 1990 році виграв у виборах і став депутатом Верховної Ради, від Сокальщини. В цьому році знову перевибрано його депутатом і під цю пору працює в Комісії культури і релігійних культів. На львівському телебаченні веде публіцистичну програму „Парляментські пристрасті".

Темою доповіді народного депутата Я. Кендзьора було: „Сучасна ситуація в Україні", якою ми всі спільно до краю стурбовані. Прелеґент говорить гарною українською мовою, розважно, логічно і переконливо. На початку привітав присутніх християнським привітом: „Слава Ісусу Христу", що вказує на його добре релігійне і родинне виховання.

Цікаво було послухати опінію Я. Кендзьора з приводу діяльности теперішньої Верховної Ради України, де засіли добре зорганізовані комуністи і соціялісти, а в додатку вибрано Олександра Мороза, лідера соціялістів, на голову парляменту. На це дозволили свари, особисто амбіції, розбиття на різні політичні фракції демократичного блоку і навіть націоналістів в парляменті. Перед виборами навіть в Галичині доходило до неймовірного антагонізму між демократами правого крила, а чого скористали комуністи.

Прелеґент накреслив сильветку О. Мороза, як комуніста-фанатика. В загальному він людина освічена і здібна. Наприклад, він потрапить без перерви напам'ять деклямувати „Кобзаря" Шевченка, добре знає історію України, але щодо ідеології комуністичної партії не поступається. О. Мороз вірить, що прийде час і комунізм ще повернеться і відродиться. О. Мороз є у виразній опозиції до приватизації, спеціяльно землі і ринкової системи. Він хоче все економічне життя в Україні реґляментувати і проводити державними органами, як це робили комуністи. Добре було б його позбутися з Верховної Ради. О. Мороз є також проти леґалізації і надання військового статусу для українських воїнів з-під стягу ОУН, УПА та інших військових формацій з часів Другої світової війни.

Західні області України є в більшій мірі національно свідомими ніж східні і південні. Молода держава гостро потребує доброго господаря і патріотично-демократичного паляменту. Разом з тим Я. Кендзьор потвердив, що є підстави говорити про певну еволюцію і поляризацію давніх поглядів Президента Леоніда Кучми. Він прагматик, і його політично-економічну програму схвалила Верховна Рада. Кучма є за приватизацією і вільним ринком, загально він є людиною більш рішучою, ніж Леонід Кравчук. А свою першу пропозицію, щоб російська мова в Україні мала статус офіційної, він тепер спростовує в користь української мови.

Прелеґент передбачає загострення боротьби у Верховній Раді між центрально-демократичним бльоком і соціялістично-комуністичним на чолі з Морозом і Симоненком. В цім двобої позитивну, державницьку ролю може відіграти новобраний депутат, Л. Кравчук, який значно еволюціонізував в напрямі правого крила. В майбутньому він може стати добрим кандидатом на голову Верховної Ради.

В державних структурах і колгоспах дотепер панують комуністи, відверті або приховані.

Очевидно, що з цього економічного хаосу в Україні користають наші вороги, а передовсім росіяни. Від них треба нам якнайскорше відв'язатися, найголовніше — унезалежнитися в сфері економіки. Досить сказати, що в ділянці імпорту нафти і газу в Україну ми є на 94 відсотки залежні від Росії. Давно час подумати про доставу тих речовин від інших країн, можливо Близького Сходу.

Прелеґент дуже сумнівається, чи Росія в теперішній неґативній політичній та економічній констеляції могла б рискувати війною проти України. Економічний потенціял Росії також дуже підупав, бо колись в Росії продуковано 560 міл. тонн нафти, а тепер тільки половину цього.

Щодо третьої тури виборів у Верховну Раду , яка почнеться 20-го листопада, то Я. Кендзьор висловив сподівання, що найбільше мандатів дістануть кандидати від центру або правого крила політичних блоків. Депутат Я. Кендзьор підкреслив, що комуністи в парляменті є менше інтелектуальні, як демократи. Дотепер вони не внесли жодної конкретної пропозиції. Якщо Верховна Рада доповниться демократами, що ситуація значно покращає і політично-економічний механізм зміцниться. Прелеґент також згадав, що в Україні немає жодної дискримінації національних меншин, в тому числі росіян і жидів.

Як на глум, в деяких містах України немає української школи, або є одна, яка з великим трудом втримується, як наприклад, у Донецьку, тоді коли росіяни і жиди під тим оглядом стоять набагато краще.

Хоч ситуація, — зауважив Я. Крндзьор — в Україні є дуже тяжкою, та всетаки вона не безнадійна і є вже конкретні ознаки поліпшення.

По цікавій доповіді розвинулася довша, але конструктивна дискусія.

Д-р Володимир Боднар

ТЕЛЕФОН ДЛЯ ФАХІВЦІВ УКРАЇНИ

У вістці, що появилася в числі 222 з 22-го листопада ц. р., про нові можливості для фахівців України, число для інформацій й зголошень є (202) 482-0073. Зголошуватись слід до 15-го грудня. — Ред.

Не втихає...

(Закінчення зі стор. 2)

Кооперативою „Самопоміч", зокрема в Ню Йорку, окремими меценатами, та підкреслює вирішальну ролю постійних вкладок членів Центру, які уможливлюють його існування та розвиток.

Як відомо, утримання ЦУК на належному рівні вимагає знання справи, самопосвяти, зусиль. Керівник центру і його промотор всеціло віддається цій справі. Та цим діяльність маестра Соневицького не обмежується. Композитор і музикознавець, він активно працює на творчому полі. Закінчивши працю над матеріялами до „Української енциклопедії" п.з. „Музичне життя українців у діяспорі", д-р Соневицький написав „Словник українських композиторів", а також „Історію української церковної музики" (1-ий і 2-ий томи), очікує виходу в друку 3-го та 4-го томів вищезгаданої праці. Недавно композитор відбув в Україну, де в Оперовій студії Вищого Державного Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові заплянована постановка його опери „Зоря".

Повертаючись до розмови про Центр Української Культури, запитуємо у д-ра Соневицького, яким він хотів би бачити ЦУК у майбутньому. „Моєю мрією є переведення центру на приватний статус, щоб ми не були залежні від федерального Уряду. А це стане можливим тоді, коли ми матимемо підтримку сильних меценатів".

Здається, ідеєю вдосконалення центру захоплена ціла родина Соневицьких. Дружина Наталія—найближча помічниця в усіх справах, а до того—мила господиня дому в Гантері, де перебувають учасники концертів; до справи центру докладають зусиль також їх діти, зустрічаючи з летовища гостей, опікуючись ними та знаходячись у постійній готовості допомогти. І на сцені „Гражди", як і в гостинному домі Соневицьких, ціле літо на втихає музика...

Д-р І. Соневицький— керівник ЦУК в Гантері

Учасники музично-літературного вечора, серпень 1994 року.

На сцені „Гражди"—Квартет ім. Леонтовича

Новий український фонд в Гарварді

В Гарвардському університеті почав діяти новий Фонд Тетяни і Василя Ростунів.

Ще у 1987 році інж. Василь Ростун, в першу річницю смерти своєї дружини , д-ра Тетяни Ростун, пожертвував 50,000 дол. установі, до якої мав довір'я, що вона буде господарити його добром на користь української справи. Він склав цей дар Гарвардському університетові, заснувавши фонд для підтримки української видавничої діяльности. Але цей фонд був не звичайним, а спеціяльним фондом, відсотки з якого квартально університет пересилав інж. Ростунові.

Інж. Ростун скористав з унікального способу жертвування ще за життя, що дає добродіям можливість отримувати квартально відсотки з пожертвуваних фондів. Інформації про те, як встановити такий фонд, розсилає Головна Екзекутива Фонду Українознавства, Ukrainian Studies Fund, Harvard University, 1583 Massachusetts Ave. Cambridge, Mass. 02138. Згідно зі структурою цього спеціяльного фонду, Університет має право змінити його на „постійний залізний фонд" лише по смерті жертводавця. По цій зміні всі відсотки з фонду будуть вже передавані Українському Науковому Інститутові на задалегідь визначену фундатором ціль. Цей постійний іменний фонд існуватиме вічно і лише дохід з нього буде використаний на діяльність інституту; капітал „залізного фонду" та назва фонду щорічно згадуватимуться у звітах Українського Наукового Інституту і Гарвардського університету.

Інж. В. Ростун після довшої недуги помер 18-го серпня 1993 року. Так поволі відходять від нас будівничі, саме в час, коли починає здійснуватися наша праця у вільній незалежній Україні. Але свій задум про вищі цілі й добро українського народу св. п. Василь Ростун зреалізував ще за свого життя, зробивши солідний вклад в розбудову української науки. У вересні 1993 року Гарвардський університет повідомив дирекцію Українського Наукового Інституту про активізацію Українського Фонду ім. Тетяни і Василя Ростунів і вже в цьому академічному році перші відсотки нового фонду були включені в Бюджет Українського Наукового Інституту. Таким способом добродійство подружжя Ростунів буде існувати і творити нові культурні надбання, які напевно будуть доступні і для наукових інституцій України.

ФКУ

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА В АМЕРИЦІ
ділиться сумною вісткою, що 18-го жовтня 1994 року, на 82-му році життя відійшов у Божу Вічність

бл. п. д-р
ОЛЕГ КУДРИК

довголітній член Наукового Товариства ім. Шевченка, бібліотекарствознавець, член управи реґіональних Товариств при НТШ, науковий та громадсько політичний діяч.

Дружині, Софії, ближчій і дальшій родині складаємо глибоке співчуття

Вічна йому пам'ять!

УПРАВА НТШ

Ділимося сумною вісткою, що 25-го листопада 1994 р. відійшла у Вічність наша найдорожча МАМА і БАБУНЯ

бл. п.
ОЛЕНА МАРТИНЮК
з дому ГРИГОРОВИЧ
нар. 26-го травня 1909 р. в Станиславові

ПАНАХИДА була відправлена 29-го листопада о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА — 30-го листопада о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку, а опісля тіло буде перевезене на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Залишені в смутку:
син — ОСИП з дружиною АННОЮ
внуки — ІВАН
— АНДРІЙ
— МАРІЯ з мужем ДАВИДОМ
— ІРЕНА

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що з волі Всевишнього на 71-му році життя відійшла від нас у Вічність наша найдорожча МАМА, СЕСТРА І ТЕТА

бл. п.
ОЛЕНА ДОРОГА
(з роду ВАСИЛІВ)
нар. 19-го листопада 1924 р. село Перлівці Галицький район, Івано-Франківська область

ПАРАСТАС був відправлений 25-го листопада о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Bell Hennesay в Віллямставні.

ПОХОРОН відбувся в суботу 26-го листопада о год. 9-ій рано з церкви святих Петра і Павла у Віллямставні. Покійна похоронена біля мужа, на цвинтарі святих Петра і Павла у Віллямставні.

Залишені в смутку:
син — ПЕТРО ДВОРСЬКИЙ
родина на Україні:
— ЕМІЛІЯ ДРАПАЙЛО з родиною
сестра — ГАННА КУЩАК з родиною
брати — ІВАН ВАСИЛІВ з родиною
— БОГДАН ВАСИЛІВ з родиною
племінники — ОЛЕГ ТУТКО з сином
— ВОЛОДИМИР ТУТКО з родиною
та ближча і дальша родина.

Л. Кучма..

(Закінчення зі стор. 1)

повідальним членом міжнародної громадськости. Але Україна сподівалася, що після підписання договору вона отримає адекватну підтримку і допомогу. Досі однак вона не отримала належної компенсації і наладнання обіцяної допомоги приходить дуже поволі.

Настав час всім остаточно усвідомити, що стабільний розвиток є об'єктивною умовою існування і розвитку усієї нашої цивілізації. Тепер Україна знаходиться на дуже критичному етапі свого розвитку, а усвідомлення того критичного характеру стало вирішальним фактором прискорення програми виходу України з кризи шляхом лібералізації торгівлі і цінової політики, приватизації державних підприємств, створення законодавчої бази ринкової економіки і забезпечення фінансової стабільности шляхом скорочення дефіциту бюджету. Сьогодні радикальна економічна реформа — один з найголовніших пріоритетів діяльности Президента і Уряду.

Перед Україною стоїть нелегке завдання не тільки виходу з економічної кризи, але й поставлення її, як цивілізованої демократичної европейської держави, що є одним із суттєвих факторів збереження миру і стабільности на европейському континенті та в цілому світі. На терені ООН появилася нова категорія держав з перехідною економікою. Такий стан трансформації буде тривати довго, але проблематика того періоду закріплюється тепер в діяльности ООН. Треба однак більше дійових і конкретних рекомендацій в Генеральній асамблеї ООН, щоб інтеґрувати країни з перехідною економікою до світової системи господарки. Україна готова брати участь у здійснені економічних і технічних програм, які здійснюються в спеціялізованих установах системи ООН і очікує, що програми ці будуть більше зорієнтовані на держави саме з перехідною економікою.

На погляд Президента Л. Кучми, першим конкретним внеском у цьому напрямку було б втілення в життя статті 65 статуту ООН, а далі кардинальні реформи в галузі складного фінансового стану організації. На можна закривати очей на те, що сучасні конфлікти у різних частинах світу мають негативні політичні і соціяльно-економічні наслідки не тільки для країн де вони відбуваються, але й для сусідніх держав. Це наявне у випадку Югославії, через конфлікти якої Україна зазнає великі фінансові втрати, і тому Україна буде домагатися, щоб рекомендації Генеральної асамблеї на цю тему не залишалися тільки на папері.

Вкінці Л. Кучма порушив проблему Чорнобиля, яка, як стверджують екологи, є проблемою планетарного маштабу. Тому зупинення ядерних споруд гам треба розглядати не як льокальну справу, а як здійснення міжнародної програми ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи. І тут Україна покладається на підтримку ООН.

У зв'язку із 50-річчям ООН в наступному році, Президент Л. Кучма закінчив свою промову пропозицією схвалення документу під назвою „Партнерство для розвитку", в якому закликається усі держави налагодити конфлікти в ім'я економічного розвитку і зміцнення міжнародної безпеки, справедливости і рівноправ'я. Такий документ, він заявив, Україна готова підписати.

Після промови на 49-ій Сесії Президент України провів ще коротку пресову конференцію з жураналістами, акредитованими при ООН, а відтак від'їхав на летовище, відкіля відлетів до Вашинґтону.

В часі перебування від суботи до понеділка, 19-21-го листопада у Ню Йорку Президент Л. Кучма мав ще зустріч з жидівськими лідерами організацій у генеральному консулярі України, з американськими фінансовими лідерами і приватний обід з більйонером Джорджом Соросом у його резиденції.

Людмила Кучма прислухується в ООН промові Президента.

(фото: О. Кузьмович)

Професор...

(Закінчення зі стор. 1)

Проф. Флаєр є автором понад 60 наукових статтей і рецензій і понад 80 публічних доповідей. Останньо його доповідь п.з. „Кінцеві групи приголосних-дзвінких букв в східньослов'янських мовах" надруковано в збірнику „Амерканський вклад в II-ій Міжнародній конґрес славістів". Він також використовує свій науковий авторитет, щоб викрити неточності про українську історію і мову в американській пресі. У висліді листа проф. Флаєра, який був поміщений у „New York Review of Books", відомий американський совєтолог Абрагам Брумберґ був змушений помістити в тому ж тижневику вибачення за те, що поплутав походження української мови у своїй статті, в якій писав, що українська мова походить з російської.

У факультеті лінґвістики цього року, в рамках програми стажування закордонних науковців, побуватиме проф. Іраїда Логвин, доцент Київського Державного Педагогічного Інституту Іноземних Мов. Вона досліджуватиме структури викладів поетики в Гарвардському університеті, займаючись аналізою версифікації, метрики і оформлення строф мови у комп'ютерній лінґвістичній ляборатотії Гарварду. Побут чужих науковців в Гарварді здійснюється з допомогою американської установи Міжнародніх досліджень та вимін (ІРЕКС), у відношенні науковців з України — також з участю Фонду Катедр Українознавства при Гарвардському університеті. Щедрі пожертви українських громадян, які підтримують працю Українського Гарварду, дають вченим з України унікальну нагоду підвищити свої наукові кваліфікації в Гарварді й закріпити зв'язки із західніми науковими установами і університетами.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

СТЕПАН ГЛАДКИЙ член УНС Відд. 106-го Т-ва ім. св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл. помер 31-го серпня 1994 року на 81-му році життя. Нар. 1913 року в Помірцях, повіт Бучач, Україна. Членом УНС став 1971 року. Залишив у смутку дружину Єву і родину в Україні. Похорон відбувся 3-го вересня 1994 року на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ГЕНРІ НЕВЛІДА член УНС Відд. 452-го Т-ва Український Клюб в Іст Чикаґо, Ілл. помер 18-го вересня 1994 року на 74-му році життя. Нар. 16-го вересня 1920 року в Моберлі, Мо. Членом УНС став 1946 року. Залишив у смутку дружину Софію, 3 дочки Керол Лінвилл, Івонну Токач і Надіну Невліду та чотирьох внуків. Похорон відбувся на Assumption Cemetery in Glenwood, Ill.

Вічна Йому Пам'ять!

Наталія Шуя, секр.

АЛЕКСАНДРА КОВАЛЬСЬКА член УНС Відд. 94-го Т-ва ім. Маркіяна Шашкевича в Гемтремку, Миш. померла на 92-му році життя. Нар. 1901 року в Україні. Членом УНС стала 1950 року. Залишила у смутку сина Єпископа Олександра, внука Миколу з двома правнуками, внучку Наталію з родинами. Похорон відбувся 3-го вересня 1993 року на цвинтарі Еверґрін в Дітройті, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Галина Татарська, секр.

СТЕФАН МЕЛЬНИК член УНС Відділу 83-го Т-ва ім. Івана Франка в Філядельфії, Па. помер 4-го серпня 1994 року на 79-му році життя. Покійний народився 1915 року в Філядельфії, Па. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку дружину Вікторію, 5-ро дітей, 22-оє внуків і 5 правнуків та дальшу родину. Похорон відбувся 8-го серпня 1994 року на укр. цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі, у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа 83-го Відділу.

ОЛЬГА МИҐАС КОПАНЕЦЬ член УНС Відд. 473-го Т-ва ім. сот. Ю. Головінського в Монтреалі Квібек померла 14-го травня 1994 року на 59-му році життя. Нар. 1934 року в Монтреалі, Канада. Членом УНС стала 1973 року. Залишила у смутку мужа Евстахія Меґаса, маму Анну Копанець і брата д-ра Славка Копанеця з родиною. Похорон відбувся 17-го травня 1994 року на цвинтарі Нотр Дам де Неж в Монтреалі, Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

Віра Баніт, секр.

СТЕФАН СЕЛЕШКО член УНС Відд. 389-го Т-ва ім. Миколи Сціборського в Лігайтоні, Па. помер 29-го червня 1994 року на 76-му році життя. Нар. 1918 року у Витвиці, пов. Долина, Україна. Членом УНС став 1961 року. Залишив у смутку сестру Юлію Витвицьку і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 2-го липня 1994 року у рідному селі Витвиці, Україна.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Хомин, секр.

Михайлина (Лена) ІВАНИЦЬКА член УНС Відд. 8-го Т-ва „Подільська Січ" в Йонкерсі, Н.Й. померла 31-го серпня 1994 року на 82-му році життя. Нар. 1911 року в Україні. Членом УНС стала 1956 року. Залишила у смутку мужа Романа та близчу і дальшу родину. Похорон відбувся 7-го вересня 1994 року на цвинтарі Веніс Меморіял Ґарденс у Веніс, Фльорида.

Вічна Їй Пам'ять!

Марія Кульчицька, секр.

ОЛЕНА ПРОЦИК член УНС Відділу 114-го Т-ва ім. св. Володимира в Чикаґо, Ілл. померла 27-го серпня 1994 року на 76-му році життя. Нар. 14-го березня 1915 року в Україні. Членом УНС стала 1949 року. Залишила у смутку сина Богдана Процика. Похорон відбувся на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Ольга Бережан, секр.

СТЕФАН ПУТИКЕВИЧ член УНС Відд. 42-го Т-ва ім. Т. Шевченка в Пассейку, Н.Дж. помер 17-го вересня 1994 року на 78-му році життя. Нар. в Україні, а членом УНС став 1965 року. Залишив у смутку дружину Ольгу, дві дочки Дзвінку і Дарію, сина Юрія та семеро внуків і дві сестри в Україні. Похорон відбувся на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

І. Котляр, секр.

✻ ПРАЦЯ ✻

ПОШУКУЮ
старшу жінку до опіки і домашньої праці. Нічліг і харчі. Платня за домовленням.
✆ Тел.: 1 (215) 635-3775

CHILDCARE
needed from 12/10/94 for wonderful three year old. Prefer Ukrainian-speaking, mature woman, non-smoker. $180 plus room/board per week. Brewster, NY. Call after 5 p.m.
(914) 279-8351

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ в „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" запрошує Читачів, Установи, Організації, Товариства, Професіоналістів, Купців і все Громадянство передати свої традиційні святочні привіти у збільшеному Різдвяному числі, що зайдуть у найдальші закутини світу.

Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

1 цаль через 1 шпальту	$ 8.00	4 цалі через 2 шпальти	$ 48.00
1 цаль через 2 шпальти	$ 12.00	5 цалів через 2 шпальти	$ 60.00
2 цалі через 2 шпальти	$ 24.00	6 цалів через 2 шпальти	$ 72.00
3 цалі через 2 шпальти	$ 36.00	та в інших розмірах.	

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ —

за новим стилем .... до 3-го грудня 1994 р.

за старим стилем .... до 17-го грудня 1994 р.

При замовленні, ПРОШУ ЗАЗНАЧУВАТИ НА КОТРІ СВЯТА. Оголошення будуть поміщені в порядку їхнього приходу, в першому числі ті, що скорше надішлють свої замовлення.

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"
30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302
ATT: ADVERTISING DEPT.